

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2125/2548

บริษัทไทยออยล์เพาเวอร์ จำกัด กับพวกผู้ร้อง ขอรุณธรรมสามิตผู้คัดค้าน บริษัทไทยลูปเบส จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/60

ย่อ / หลักกฎหมาย

กฎหมายล้มละลายมีบทบัญญัติที่กำหนดสถานะหยุดนิ่งหรือการพักชำระหนี้ (automatic stay) นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรมและลดความกดดันทางการเงินจากการถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์สินหรือหลักประกัน และมีบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการขอรับชำระหนี้เพื่อให้ผู้ทำแผนทราบถึงจำนวนหนี้สินของลูกหนี้ที่จะต้องนำทรัพย์สินมาจัดสรรชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผน และเมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับแผนแล้วย่อมมีผลผูกมัดเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระในการฟื้นฟูกิจการได้และเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้หนี้สินของลูกหนี้ที่มีอยู่แล้วได้รับการสะสางภายใต้กระบวนการของแผนฟื้นฟูกิจการให้เสร็จสิ้นไป ผู้คัดค้านซึ่งไปเจ้าหนี้รายหนึ่งในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ จึงต้องผูกพันในแผนฟื้นฟูกิจการที่ศาลสั่งเห็นชอบแล้ว และสิทธิในการจะบังคับชำระหนี้เองในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้นี้ย่อมสิ้นไป สำหรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ผู้คัดค้านมีคำสั่งอายัดไว้ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณานั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองในการห้ามยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปแล้ว แม้มาตรา 90/12 (7) จะใช้คำว่า "ยึด" ก็ตาม แต่ย่อมหมายความว่ารวมถึงการอายัดด้วย เพราะเมื่อมีการส่งทรัพย์สินหรือเงินตามที่ยึดให้ ก็จะนำไปสู่การบังคับคดีได้เองนั่นเอง แม้อัตรานี้จะเป็นการอายัดก่อนศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ แต่เมื่อมูลหนี้ของผู้คัดค้านเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ผู้คัดค้านย่อมคำขอรับชำระหนี้โดยชอบ แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระหนี้แก่ผู้คัดค้านไว้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแล้ว ผู้คัดค้านจึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามแผนซึ่งรวมถึงการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ด้วยโดยผลของมาตรา 90/60 ผู้คัดค้านไม่อาจได้รับชำระหนี้โดยวิธีอื่นนอกจากจำนวนและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนนั้น ผู้คัดค้านจึงไม่มีสิทธิอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ได้อีกต่อไป

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546 ให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และตั้งลูกหนี้เป็นผู้ทำแผน ต่อมาเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2546 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยมีผู้ทำแผนเป็นผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนยื่นคำร้องว่า ก่อนที่ลูกหนี้จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ผู้คัดค้านได้มีคำสั่งอายัดทรัพย์สินถึงอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้ทำการอายัดหม้อน้ำและอุปกรณ์ส่วนควบดังกล่าวรวม 6 เครื่อง โดยห้ามลูกหนี้ทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมกับบุคคลอื่น จนกว่าลูกหนี้จะชำระภาษีสรรพสามิตที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ นอกจากนั้นผู้คัดค้านได้ออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินไปยังธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

สำนักงานนาเหนือ आयัดเงินฝากของลูกหนี้จำนวน 13,976,366.80 บาท ทำให้มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามแผน กล่าวคือ ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถจดทะเบียนโอนขายหม้อน้ำและอุปกรณ์ส่วนควบ ให้แก่บริษัทไทยออยส์ จำกัด ให้เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการข้อ 6.5.3 ลูกหนี้ไม่อาจเบิกถอนเงินใน บัญชีเพื่อให้หมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดรายได้ซึ่งจะต้องนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ตามแผน และอาจส่งผลให้ลูกหนี้ขาดสภาพคล่องทางการเงินอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้ลูกหนี้ สามารถนำเงินและทรัพย์สินส่วนนี้ไปใช้หมุนเวียนดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ อันจะก่อให้เกิดรายได้ ชำระหนี้ตามแผนให้แก่เจ้าหนี้ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการของลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลาย ขอให้ ยกเลิกคำสั่งของผู้คัดค้านทั้งสองคำสั่งดังกล่าว ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านทั้งสองฉบับ ผู้คัดค้าน อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา โดยอธิบดีผู้พิพากษาศาลล้มละลายกลางอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือ ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังยุติได้ว่า ผู้คัดค้านได้ออกคำสั่ง อายัดทรัพย์สินที่ 10/2544 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2544 आयัดเงินฝากของลูกหนี้ในธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานนาเหนือ จำนวน 13,976,366.80 บาท และคำสั่งอายัดทรัพย์สินที่ 1/2545 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2545 आयัดหม้อน้ำและอุปกรณ์ส่วนควบรวมจำนวน 6 เครื่อง การ आयัดดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาในวันที่ 14 มีนาคม 2546 ผู้คัดค้านยื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2546 และถูกจัดเป็นเจ้าหนี้กลุ่มที่ 5 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ และคดี ถึงที่สุด ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการฟื้นฟูกิจการตามแผน มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของ ผู้คัดค้านว่า การอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการตก อยู่ในบังคับมาตรา 90/12 (7) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับ ชำระหนี้ได้เองตามกฎหมายยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติ ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่กฎหมายได้กำหนดให้เกิดสภาวะ หยุดนิ่งหรือพักการชำระหนี้ (automatic stay) ขึ้นนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟู กิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อ ประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรมและ เป็นไปตามระบบที่กฎหมายกำหนดไว้ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการและให้เวลาแก่ลูกหนี้หรือ ผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของกิจการนำไปวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้กิจการของลูกหนี้ ดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้งลดความกดดันทางการเงินจากการถูกเจ้าหนี้บังคับยึดทรัพย์สินหรือ หลักประกัน และมาตรา 90/27 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ..." กรณีเป็นการกำหนดให้เจ้าหนี้ที่อาจ ขอรับชำระได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ให้การฟื้นฟูกิจการก็เพื่อให้ผู้ทำแผนทราบถึงจำนวนหนี้สินของ ลูกหนี้ที่จะต้องนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ก็ จะได้รับการชำระหนี้ตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดในแผน ซึ่งมาตรา 90/60 บัญญัติว่า "แผน ซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วผูกมัดเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้และเจ้าหนี้ซึ่ง มีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ..." บทบัญญัตินี้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มูลหนี้ที่อาจขอรับ ชำระหนี้ได้ทุกประเภทจะต้องเข้ามาอยู่ในระบบการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้หนี้สินของลูกหนี้ที่มี อยู่แล้วได้รับการชำระสะสางภายใต้กระบวนการของแผนฟื้นฟูกิจการให้เสร็จสิ้นไป ผู้คัดค้านซึ่ง เป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ จึงต้องผูกพันในแผนฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ

เมื่อศาลสั่งเห็นชอบด้วยแผนสิทธิของเจ้าหนี้ในการได้รับชำระหนี้ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขในแผน สิทธิของเจ้าหนี้ในการจะบังคับชำระหนี้เองในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้นี้ยอม สิ้น สำหรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ผู้คัดค้านมีคำสั่งอายัดไว้ก่อนวันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณานั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองในการห้ามมิให้ ผู้คัดค้านยึดหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปแล้ว ก็เพื่อให้การชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามแผน นั้นแม้มาตรา 90/12 (7) จะใช้คำว่า "ยึด" ก็ตามแต่ย่อมหมายถึงการอายัดด้วย เพราะการ อายัดในการบังคับเอง เมื่อมีการส่งทรัพย์สินหรือเงินตามที่อายัดให้ ก็จะนำไปสู่การบังคับคดีได้เอง แม้ในคดีนี้จะเป็นการอายัดก่อนที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความ ด้วยว่ามูลหนี้ของผู้คัดค้านเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ผู้คัดค้านยื่นคำขอ รับชำระหนี้โดยชอบ แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระหนี้แก่ ผู้คัดค้านไว้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว ผู้คัดค้านจึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามแผนซึ่ง รวมถึงการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ ทั้งนี้ โดยผลของมาตรา 90/60 ดังกล่าวผู้คัดค้านไม่อาจได้รับ ชำระหนี้โดยวิธีอื่นนอกจากจำนวนและตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนนั้น ผู้คัดค้านจึงไม่มีสิทธิ อายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้อีกต่อไป ผู้บริหารแผนชอบที่จะขอให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สิน ทั้งสองคำสั่งนั้นเสีย ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้คัดค้านมา นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

อุดมศักดิ์ นิติมนตรี · สมชาย พงษ์ธา · วัฒนชัย โชติชูตระกูล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2125/2548>